

MODELS D'ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

Apunts per a un debat

Josep Rovira i Riera, responsable d'informació esportiva de l'Àrea d'Esports de l'Ajuntament de Barcelona, membre de l'ACET

L'esport escolar es belluga entorn a una sèrie d'interrogants. El caràcter educatiu d'aquesta pràctica ningú no el discuteix, però, mentre que molts es pregunten quina és la manera adient de dur a terme aquest pressupòsit, molts pocs són els que ho debaten de manera aprofundida. Les deficiències en l'estructura organitzativa que lligada en això se atribueixen, malgrat ser assenyalada en alguns cercles, tampoc no acaba de ser aclarida.

Sembla que el debat fonamental, i els enfrontaments, petits o gran grans, que hi ha en l'esport escolar es redueixin a temes puntuals: sistemes de finançament, nivells de competició, etc., deixant-se al marge les qüestions de fons.

Tot i això, de quines instàncies superiors hauria de dependre l'esport escolar, quin seria el grau adient d'autonomia que hauria de tenir, i quins són els mitjans més adequats, sembla decisiu de cara a afrontar l'esport escolar amb un projecte no exclusivament centrat en el nombre d'encontres disputats, el nombre de participants i el nombre de medalles conquerides.

Més enllà de les definicions sobre què és l'esport escolar, les quals de vegades amaguen sota una mateixa denominació genèrica diferents punts de vista que poden arribar a ser contradictoris, hi ha una important qüestió no resolta a la qual tampoc no són aliens aquests punts de vista: ¿Com és i com pot ser l'organització de l'esport escolar i quins agents socials i institucionals són o han de ser els protagonistes d'aquesta organització? Abans però d'entrar a esbrinar les possibles alternatives i els diferents punts de vista que respecte a l'esport escolar sostenen, cal fer esment de la situació actual i dels antecedents de l'organització i de la tradició de l'esport escolar a Catalunya.

El marc organitzatiu actual

Una primera observació de la realitat fa palesa la gran diversitat de situacions organitzatives, de promotors i del fons de finançament de l'esport escolar, que millor o pitjor hi van convivint des de fa anys. De fet, en teoria hi ha una jerarquia i una estructuració clares de les competències sobre l'esport escolar entre les institucions i els diferents ens: Direcció General de l'Esport, els consells comarcals, els ajuntaments, les diferents associacions de pares d'alumnes i les associacions esportives.

Pero a l'hora de la veritat no és així, i no és difícil diagnosticar que la manca d'una llei —marc de l'esport català, que reguli clarament aquest àmbit es-

portiu, ha estat un factor decisiu perquè cadascú triés l'opció que considerava més adient a la seva situació i interessos.

Les normatives emanades de la DGE són simplement unes directrius de regulació de la competició escolar (calendaris, categories, etc) i uns criteris de distribució d'ajudes i subvencions, que els ajuntaments de les zones amb major població infantil, pel fet de sentir-se discriminats, impugnen aferrissadament. A la pràctica, els organismes que van ser creats per organitzar i dinamitzar l'esport escolar, els consells comarcals, han esdevingut, amb excepcions, una mena de repartidora de subvencions, cosa que ha fet restar molt esmicolada l'organització.

D'aquesta manera, una bona part dels ajuntaments de Catalunya han dedicat una quantitat important dels seus mitjans econòmics i de personal a l'esport escolar, prenent així un gran protagonisme en el tema; en altres, el Consell Comarcal s'ha instituït en nucli impulsor; i, finalment hi ha organismes i associacions creats autònomament per algunes APA o bé per entitats confessionals.

Aquests promotors de l'esport, tan diversos, tenen una clara consciència que cal trobar una estructura estable que resolgui els continguts de l'esport escolar, la seva estructuració i el seu finançament. El difícil, però, és trobar uns elements i un àmbit de debat

clarificador, sense apriorismes, en el qual cada realitat i experiència pugui aportar les seves reflexions i evitar que la futura estructuració només es faci en funció de la resolució d'un problema de competències entre institucions.

Els debats sobre l'esport escolar han estat malauradament molt parcials tocant a finançament i a alguns aspectes pedagògics, i han estat també molt limitats geogràficament.

En els darrers temps hi ha hagut intents més globalitzadors, com les reflexions de la Comissió d'Esports de la Federació de Municipis i el Simposi Internacional sobre l'Esport Escolar, celebrat a Barcelona el gener del

87. Simposi que ha tingut la virtut de donar a conèixer la problemàtica de l'esport escolar en els diferents països, sobretot els europeus, i que ha permès de constatar que no hi ha uniformitat quan es planteja aquest tema.

Les possibles alternatives

Amb l'ànim de participar en aquest debat sobre la futura estructuració de l'esport escolar, plantejem determinades possibilitats i hipòtesis d'organització, que d'alguna manera tenen presents, més o menys conscientment els promotors de l'esport escolar i que també tenen la seva correspondència a d'altres països:

- Per part d'organismes ministerials
- conselleries
- Per part dels ens locals.
- Per part de les federacions esportives
- Creació d'una federació d'esport escolar

Organització per organismes ministerials o conselleries

Aquesta opció ofereix clarament dues possibilitats: La primera, és la dependència exclusiva de l'esport escolar de les autoritats acadèmiques, en aquest cas la Conselleria d'Ensenyament de la Generalitat i els seus òrgans i serveis. Els grans atractius d'aquesta alternativa són l'homogeneïtzació amb la resta de formes i continguts pedagògics de l'escola i el pes que assoliria dins d'aquestes activitats el sector docent.

Malauradament, aquesta opció té pocs partidaris, i la manca de professorat especialitzat fa difícil la seva aplicació.

La segona possibilitat de dependència d'organismes centrals de l'administració és l'organització directa, no únicament nominal, pels organismes esportius de la Direcció General de l'Esport. Aquest model, que suposa una estructura similar a la que en altres països asseguren els ministeris de l'esport o òrgans centrals semblants, obligaria a crear una estructura molt potent, descentralitzada i especialitzada. Els seus principals inconvenients són la creació d'una xarxa econòmicament costosa i que potser no aprofitaria prou l'energia social que ara generen les APA i els ajuntaments. Un altre element negatiu fóra la tendència a donar més relleu a les fases finals de les competicions que no pas a les locals.

N'és un avantatge la facilitat per estructurar la divisió entre esport escú-

lar i esport federat, per exemple amb la prohibició de fitxes federatives fins a determinades edats i per a segons quins esports, com es fa a altres països, fins i tot en altres comunitats autòniques. Cal reconèixer, però, que també es podrien prendre aquestes mesures malgrat que fos una altra l'entitat organitzadora de l'esport escolar.

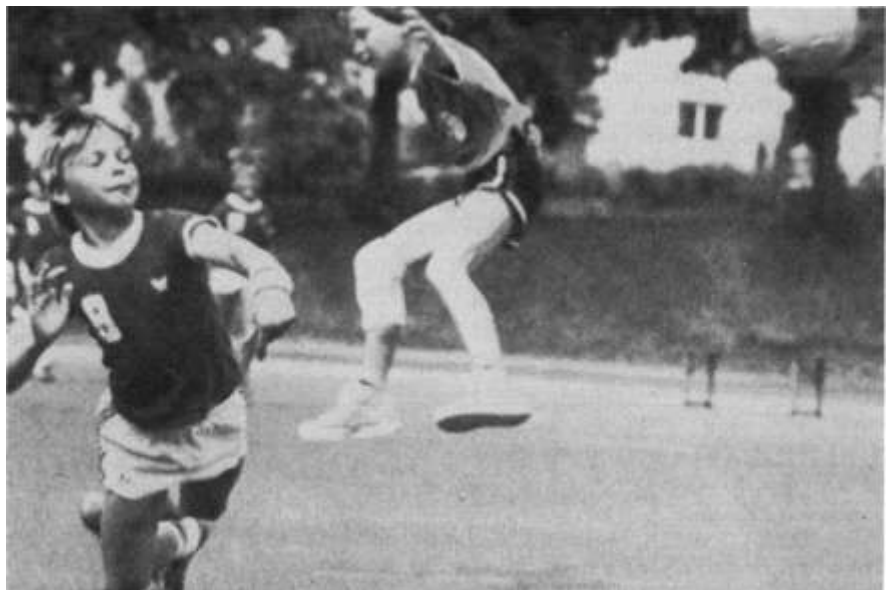
Organització per part dels ens locals

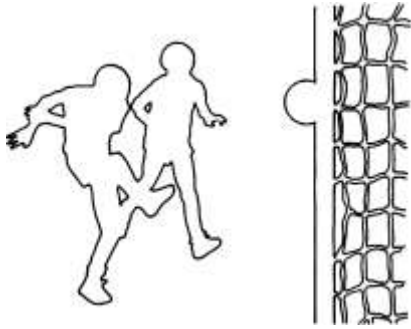
L'organització de l'esport escolar sobre la base dels municipis constitueix avui una tendència important, donat el pes que els ajuntaments han assolit en aquest àmbit. Té com a principal avantatge la proximitat a la realitat quotidiana i, ara per ara, és la plataforma des de la qual s'han dut a terme més experiències innovadores. Com a principals inconvenients cal considerar la gran desproporció entre els recursos i les possibilitats dels diferents municipis i l'alt cost fix (estructura i personal). Igual que la solució anterior, tampoc no aprofita prou

una gran part del treball voluntari de les APA i de les associacions esportives. De tota manera, en qualsevol alternativa futura és clar que tindran un pes específic.

Organització per part de les federacions esportives

Aquesta opció suposa d'entrada la inexistència d'una estructura específica de l'esport escolar; a tot estirar, suposa que existeixi un ampli ventall de categories de competició alevins i infantils. Aquesta alternativa es fonamenta en el raonament que les estructures esportives tradicionals funcionen amb una llarga tradició a Catalunya. Els principals inconvenients són la diferent concepció general de la promoció per part dels promotors de l'esport escolar i dels federatius, la desigual implantació de les diferents disciplines arreu de Catalunya i la forta tendència a la selecció i al rendiment que tenen, factors que en la pràctica conduïrien a mantenir lluny

de la pràctica esportiva un bon nombre d'escolars.

Creació d'una federació d'esport escolar

Consisteix en la creació d'una organització federativa específica de l'esport escolar, integrada principalment per les APA, per bé que no exclou les associacions esportives, els clubs o els ajuntaments. En diversos països d'Europa és el sistema adoptat, encara que amb diverses característiques; per exemple, a França és d'afiliació obligatòria per a l'escola pública i l'admi-

nistren funcionaris de l'Estat cedits a la federació. En altres països funcionen com federacions esportives escolars professionals o similars, normalment amb subdivisions territorials i per disciplines esportives. Aquesta opció ofereix a priori la perspectiva d'arribar a un nombre més gran d'escolars i de practicar un esport més identificat amb les necessitats dels escolars, així com un major aprofitament del treball voluntari i benèvol. Amb tot, una federació d'aquest tipus cal que depengui bàsicament del finançament públic.

En aquest supòsit s'observa una certa

tendència a reproduir el món federatiu a nivell escolar i a centrar-se exclusivament en les competicions i en la creació d'estructures rígides.

Tota aquesta gamma d'opcions per organitzar l'esport escolar hauria de ser objecte de debat entre els promotors. I és ben cert que es possible de trobar alternatives tenint en compte els elements i els criteris de cadascun dels supòsits. En tot cas, és important plantejar el debat de manera rigorosa i amb voluntat d'arribar a una estructura estable, i oberta a la renovació.

BIBLIOGRAFIA

DURÀ, Joan i CASSASES J. *La Promoció de l'esport comença a l'Escola*
PUIG, Nùria i GARCIA, Milagros. *L'Esport en edat escolar a la Ciutat de Barcelona*. Barcelona, Ajuntament de Barcelona, Joventut i Esport, 1986.

FEDERACIÓ INTERNACIONAL DE L'ESPORT ESCOLAR.
Seminari *Bridging the Gap*.
SIMPOSI INTERNACIONAL SOBRE L'ESPORT ESCOLAR. Ajuntament de Barcelona: Gener, 87.
SERVEI DE PROMOCIÓ ESPORTIVA DEL CONI (Comité Olímpic Nacional Italià).